

Плужніков Віктор Миколайович – кандидат мистецтвознавства, доцент, член Національної Всеукраїнської музичної спілки, стипендіат міжнародного Вагнерівського товариства «Байройт-2001» (Німеччина), доцент кафедри хорового та оперно-симфонічного диригування ХНУМ імені І. П. Котляревського.

ID ORCID 0000-0002-4306-7913

Профіль в Google Scholar:

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=4qMuYZUAAAAJ&hl=ru>

Електронна пошта: viktor.pluzhnikov@num.kh.ua

Викладає навчальні дисципліни.

Для здобувачів першого освітнього рівня «Бакалавр»: основи диригування, основи симфонічного диригування, основи інструментування та диригування, історія та теорія оперно-симфонічного виконавства, методика роботи з оркестром та викладання спеціальних дисциплін, практикум з симфонічного / хорового диригування, педагогічна практика, практика за фахом, робота в оркестровому класі.

Для здобувачів другого освітнього рівня «Магістр»: теорія та методика вищої освіти, підготовка дипломної роботи магістра, педагогічна практика, практика за фахом.

Коротка біографія. Закінчив Харківський інститут мистецтв імені І. П. Котляревського (1994 р., клас баяну доцента О. І. Назаренка, клас

диригування проф. К. Л. Дорошенка, після його смерті – проф. В. І. Ніколаєва). В 1993–1994 рр. – асистент народного артиста України, професора, завідувача кафедри оперної підготовки А. В. Калабухіна. В 1994–2021 рр. працював на кафедрі оперної підготовки / сольного співу та оперної підготовки. Диригував спектаклями оперної студії: «Дідона і Еней» Г. Перселла, «Весілля Фігаро» та «Чарівна флейта» В.-А. Моцарта, «Віндзорські пустунки» О. Ніколаї, «Корневільські дзвони» Р. Планкетта та ін. В 2003–2021 рр. – старший викладач / доцент, диригент оперного класу. Захистив кандидатську дисертацію за темою: «Професія диригента та шляхи її формування в західноєвропейській театральній концертній практиці ХІХ століття» (Харків, 2006). За сумісництвом працював на кафедрі музично-інструментальної підготовки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (1995–1997, 2012–2014), на кафедрі оркестрових духових інструментів та оперно-симфонічного диригування ХНУМ імені І. П. Котляревського (2007–2022), на кафедрі народних інструментів України (2011–2015), на кафедрі оркестрових інструментів Харківської державної академії культури (з 2019 по тепер). Очолював симфонічний оркестр учнів та педагогів ДМШ № 1 імені Л. Бетховена (1996–2010), симфонічний оркестр Міжнародного слов'янського університету (1998–2003), студентський симфонічний оркестр ХНУМ імені І. П. Котляревського (2014 р.), студентський оркестр ХДАК (2025–2026) Стаж науково-педагогічної діяльності – більше 30 років (з вересня 1994 р.).

Творчі досягнення. Підготував 10 здобувачів освіти, які стали лауреатами міжнародних мистецьких конкурсів. Член журі X, XI Міжнародних виконавських конкурсів «Fortissimo» (2013, 2014, м. Харків) та V, VI Відкритих всеукраїнських конкурсів молодих музикантів імені Іллі Слатіна; номінація – оперно-симфонічне диригування (2025, 2026, м. Харків). Нагороджений двома Подяками дирекції конкурсу «Fortissimo» та Почесною грамотою Харківської міської ради (2009 р.).

Стажування: брав участь у всеукраїнському науково-педагогічному підвищенні кваліфікації «Музика як художньо-естетичний феномен та сфера культурної діяльності» Центру українсько-європейського наукового співробітництва (Одеса, 21.02.2022 – 03.04.2022; у VII міжнародному дистанційному музикознавчому семінарі «Музикознавче слово в інформаційному контенті (пост)сучасності» (Одеса, 28–30 червня 2024 р., Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової.

Автор більш 30 науково-методичних публікацій та учасник міжнародних науково-практичних конференцій:

Виступи з науковою доповіддю на міжнародних конференціях:

1. VI міжнародна науково-практична конференція «Диригентсько-хорова освіта:

синтез теорії та практики», 1-2 листопада 2022 р., Харків, ХНУМ імені І. П. Котляревського. Тема доповіді – «Харківська школа оперно-симфонічного диригування: минуле та сучасність».

2. VII міжнародна наук.-практ. конф. Диригентсько-хорова освіта: синтез теорії та практики. Харків, ХНУМ, 2-3 листопада 2023 р. Тема доповіді – «Творчий внесок В. С. Тольби в розвиток оперно-симфонічного мистецтва України».
3. Міжнародна науково-творча конференція наукового проєкту «Сучасне слово про мистецтво: наука і критика». Тема доповіді – «Творчий внесок Г. Адлера в розвиток симфонічного виконавства в Україні». Харків, ХНУМ імені І. П. Котляревського, 11-12 лютого 2025 року.
4. Міжнародна науково-творча конференція наукового проєкту «Сучасне слово про мистецтво: наука і критика». Тема доповіді – «Професійна підготовка диригента: педагогічні принципи професора К. Л. Дорошенка». Харків, ХНУМ імені І. П. Котляревського, 18-19 лютого 2026 року.

Публікація тез доповідей:

1. Плужніков В. М. Творчий внесок В. С. Тольби в розвиток оперно-симфонічного мистецтва України. *Диригентсько-хорова освіта: синтез теорії та практики* [Електронний ресурс] : матер. VII міжнародної наук.-практ. конф., 2-3 листопада 2023 р. / під ред. проф. Белік-Золотарьової Н.А. та проф. Батовської О.М. – Харків : ФОП Панов А. М., 2023. С. 7-12.

Участь у науково-методичних семінарах:

III Міжнародного Круглого столу «Актуальні питання методології, методики і практики викладання музичних дисциплін історико-теоретичного циклу». Харків, 26-27 грудня 2023 р.

Рецензент фахових видань категорії «Б» «Аспекти історичного музикознавства» та «Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти» у Харківському національному університеті мистецтв імені І. П. Котляревського.

Член Національної всеукраїнської музичної спілки.

Основні праці:

- Плужніков В. «К. Л. Дорошенко – диригент, педагог, просвітник : монографія». – Харків : Колегіум, 2016, 338 с., іл. ISBN 978-966-8604-90-4.
- Плужніков В. Диригування: Авторська програма для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III – IV рівнів акредитації, напрям 6.020204 – Музичне мистецтво, спеціалізація «Оперно-симфонічне диригування»,

освітньо-кваліфік. рівень бакалавр / ХДУМ імені І. П. Котляревського. – Харків, 2011. – 23 с.

- Плужніков В. Адлер Герман Петер // Велика українська енциклопедія, т. 1 / Упорядник д.і.н., проф. Киридон А. М. – К.: Державна наукова установа “Енциклопедичне видавництво”, 2016. – С. 358.
- Плужніков В. Алексєєв, Олександр Васильович // Велика українська енциклопедія – Онлайн-версія. URL: <http://vue.gov.ua/Алексєєв, Олександр Васильович>. – 22.02.2019.
- Плужніков В. Алексєєв, Юрій Васильович // Велика українська енциклопедія – Онлайн-версія. URL: <http://vue.gov.ua/Алексєєв, Юрій Васильович>. – 14.05.2019.
- Плужніков В. Дорошенко Костянтин Леонтійович / Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. 1917–2017. До 100-річчя від дня заснування : мала енциклопедія / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського ; ред.-упоряд. Л. В. Русакова. – Харків : «Водний спектр Джі-Ем-Пі», 2017. – С. 225–226.
- Плужніков В. Пірадов Володимир Йосипович / Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. 1917–2017. До 100-річчя від дня заснування : мала енциклопедія / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського ; ред.-упоряд. Л. В. Русакова. – Харків : «Водний спектр Джі-Ем-Пі», 2017. – С. 300–301.
- Плужніков В. Професія диригента та шляхи її формування в західноєвропейській театральній практиці XIX століття // Давидов М. Виконавське музикознавство. Енциклопедичний довідник. – Луцьк, 2010. – С. 255–256.

Публікація наукових статей за останні п'ять років:

- Генеза харківської школи оперно-симфонічного диригування. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. Вип. 72, 54–69. ХНУМ. Харків, 2024 р.
https://intermusic.kh.ua/vypusk72/problems_72_4_Pluzhnikov.pdf
- Етапи професійного становлення Г. Бюлова як диригента. Культура України. Вип. 91, 120–127. ХДАК. Харків, 2025 р.
<https://ku-khsac.in.ua/article/view/348194/335098>
- Творчі досягнення Г. Берліоза як диригента-реформатора. Культура України. Вип. 92, 85–94. ХДАК. Харків, 2026 р.
<https://ku-khsac.in.ua/article/view/354995>
- Реквієм Д. Лігеті: специфіка трактування жанру і втілення сакральних

образів. Аспекти історичного музикознавства. Вип. XLII (42), 189–204. ХНУМ. Харків, 2026 р.

<https://aspekty.kh.ua/index.php/asp/article/view/366>

- Особливості виконавського стилю диригента А. Нікіша. Музикознавча думка Дніпропетровщини. Вип. 30 (1), 143–156. Дніпровська академія музики, Дніпро, 2026.

<https://grani-print.dp.ua/index.php/mtd/article/view/794>

Навчально-методичні розробки за останні п'ять років:

- Методичні рекомендації щодо організації педагогічної практики : методичні рекомендації для здобувачів першого освітнього рівня «Бакалавр» спеціальності 025 «Музичне мистецтво» спеціалізації «Хорове та оперно-симфонічне диригування» (фахова профілізація оперно-симфонічне диригування). Харків: ХНУМ імені І. П. Котляревського, 2024. 15 с.
- Робоча програма навчальної дисципліни «Методика роботи з оркестром та викладання спеціальних дисциплін» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», ОПП «Хорове та оперно-симфонічне диригування» (фахова профілізація оперно-симфонічне диригування). Харків: ХНУМ імені І. П. Котляревського, 2022. – 20 с.
- Робоча програма навчальної дисципліни «Основи симфонічного диригування» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», ОПП «Музикознавство та композиція». Харків: ХНУМ імені І. П. Котляревського, 2023. – 16 с.
- Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогічна практика» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», ОПП «Хорове та оперно-симфонічне диригування». Харків: ХНУМ імені І. П. Котляревського, 2023. – 15 с.
- Робоча програма навчальної дисципліни «Історія та теорія оперно-симфонічного виконавства» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», ОПП «Хорове та оперно-симфонічне диригування» (фахова профілізація оперно-симфонічне диригування). Харків: ХНУМ імені І. П. Котляревського, 2024. – 21 с.

Література про Плужнікова В. М.:

1. Дніпровська Н. Плужніков Віктор Миколайович // Українська музична енциклопедія. – Т. 5. – Київ, видавництво ІМФЕ, 2018. – С. 268–269.
2. Кучер Л. Українські оперні студії: історія і сучасність. – Харків, 2002. – С. 134.

3. Кучер Л. Анотований каталог вистав Оперної студії Харківського національного університету мистецтв ім. І. П. Котляревського. – Харків, 2012. – С. 125–126.
4. Кучер Л. Анотований каталог вистав Оперної студії Харківського національного університету мистецтв ім. І. П. Котляревського. – Харків, Вид-во ТОВ “Водний спектр Джі-Ем-Пі”, 2017. – С. 137.
5. Харківський державний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. Pro Domo Mea: Нариси / Ред. Т. Б. Веркіна, Г. А. Абаджян, Г. Я. Ботунова. – Харків, 2007. – С. 224; Зоряний час Університету мистецтв: Нариси до 95-річчя утворення ХНУМ ім. І. П. Котляревського / Ред.-упоряд. Г. І. Ганзбург. – Харків, 2012. – С. 224–225, 229.
6. Von Hans Schwab. Genuss der Werke für „tüchtige Freunde“ // Wagner: Die Zeitschrift des Richard Wagner Verband International e. V. – Nr. 35, September 2001, 12. Jahrgang. ISSN 1618-3886. – Internationaler Richard Wagner Kongress 2001 in Freiburg. – S. 131.